

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

17 februarie 2021

mun. Chișinău

Colegiul penal în componență:

Președinte – Iurie Diaconu,

Judecători – Ion Guzun, Liliana Catan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de către avocatul Guțu Tatiana în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 august 2020, în cauza penală prindu-l pe

Dolganiuc Ion XXXXX, născut la XXXXX, originar și domiciliat în XXXXX.

Termenul examinării cauzei:

1. instanța de fond: 31.12.2019-25.02.2020;

2. instanța de apel: 25.03.2020-04.08.2020;

3. instanța de recurs: 23.09.2020-17.02.2021.

a c o n s t a t a t:

1. Prin sentința Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 25 februarie 2020, Dolganiuc Ion a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 179 alin. (1) și art. 27, 171 alin. (1) Cod penal și condamnat:

- în baza art. 179 alin. (1) Cod penal, la 1 an închisoare;

- în baza art. 27, 171 alin. (1) Cod penal, la 3 ani închisoare.

În baza art. 84 alin. (1) Cod penal, prin cumul total al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani.

În baza art. 85 alin. (1) Cod penal, s-a dispus adăugarea parțială la pedeapsa aplicată prin noua sentință, partea neexecutată din sentința Judecătoriei Soroca, sediul Florești din 04 iulie 2019, fiindu-i stabilită o pedeapsă definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani, cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

La fel, s-a dispus încasarea de la inculpatul Dolganiuc Ion în beneficiul statului suma de 2804 lei, cu titlu de cheltuieli judiciare.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a constatat că, Dolganiuc Ion Iurie, la data de 29 septembrie 2019, în jurul orei 21:00 min, aflându-se în satul Băhrinești, raionul Florești, fiind în stare de ebrietate alcoolică, cunoscând cu certitudine că Chetrari Ecaterina, locuiește de una singură, intenționat, cu scopul de a întreține un raport sexual cu ultima, fără consimțământul acesteia, prin forțarea ușii de la intrare, a pătruns în locuința lui Chetrari Ecaterina, apoi la cerința ei de a o părăsi, a refuzat.

Tot el, la 29 septembrie 2019, în jurul orei 21:05 min, aflându-se în s. Băhrinești r. Florești, fiind în stare de ebrietate alcoolică, după săvârșirea infracțiunii de violare a domiciliului lui Chetrari Ecaterina, aflându-se în locuința ultimei, continuându-și acțiunile sale criminale, intenționat, cu scopul de a-și satisface pofta sexuală, aplicând constrângerea fizică și psihică și profitând de imposibilitatea lui Chetrari Ecaterina de a se apăra și de a-și exprima voința din cauza vârstei înaintate, a încercat să o dezbrace pe ultima de haine și a urcat peste ea ca să întrețină un raport sexual forțat, însă acțiunile sale intenționate îndreptate nemijlocit asupra săvârșirii violului lui Chetrari Ecaterina, nu și-au produs efectul datorită împrejurărilor apărute contrar voinței acestuia, deoarece, pătimita striga chemând ajutorul vecinilor, acțiuni care l-au speriat pe Dolganiuc Ion și ultimul a părăsit locuința victimei.

Conform raportului de expertiză judiciară medico-legală nr. 201929P0456 din 02.10.2019, la examinarea medico-legală a lui Chetrari Ecaterina, a.n. XXXXX, s-au depistat vătămări corporale sub formă de: echimoză pe antebrațul drept, care s-au produs prin mecanism de presiune cu obiect contondent și se califică ca vătămare corporală neînsemnată.

3. Sentința a fost atacată cu apeluri de către:

3.1. Procurorul, care a solicitat casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei de către instanța de apel potrivit modului stabilit pentru prima instanță cu pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Dolganiuc Ion să fie recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. art. 179 alin. (2) și 27, 171 alin. (1) Cod penal, iar pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial, să-i fie stabilită o pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani. În conformitate cu prevederile art. 85 Cod penal, de adăugat la pedeapsa aplicată prin noua sentință partea neexecutată a pedepsei stabilită prin sentința Judecătoriei Soroca sediul Florești din 04 iulie 2019 și a-i stabili prin cumul parțial, o pedeapsa definitivă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani cu executarea pedepsei în penitenciar de tip semiînchis.

În motivarea apelului a indicat că, la pronunțarea sentinței, instanța de judecată a dat o apreciere justă circumstanțelor cauzei și a calificat corect acțiunile inculpatului Dolganiuc Ion, încadrându-le în baza art. 27, 171 alin. (1) Cod penal, însă din motive

neîntemeiate a calificat incorect acțiunile inculpatului pe al doilea capăt de acuzare, încadrându-le în baza art. 179 alin. (1) Cod penal.

Astfel, a conchis că instanța de judecată nu a ținut cont de caracterul social periculos al faptelor comise, de consecințele care au survenit și în cele din urmă de faptul că infracțiunea a fost săvârșită cu intenție și a avut consecințe negative asupra părții vătămate, deoarece în mod repetat a fost pusă în pericol sănătatea și bunurile acesteia.

A subliniat și faptul că la delimitarea faptei incriminate inculpatului nu s-a ținut cont de totalitatea circumstanțelor cauzei, în special nu a fost luată în considerație metoda și mijloacele săvârșirii infracțiunii de violare de domiciliu, numărul, caracterul și localizarea vătămarilor corporale, cauzele încetării acțiunilor infractorice, precum și conduita infractorului atât până la comiterea infracțiunii, cât și după consumarea ei.

3.2. Avocatul Lungu Alexandru în numele inculpatului Dolganiuc Ion, care a solicitat casarea parțială a sentinței J cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care să fie achitat inculpatul referitor la învinuirea de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 27, 171 alin. (1) Cod penal, din motiv că nu s-a constatat existența faptei infracțiunii, stabilirea unei pedepse mai mici și respingerea solicitării încasării de la inculpat a cheltuielilor judiciare.

În motivarea apelului a invocat că, instanța de judecată nu a cercetat sub toate aspectele și complet probele prezentate și administrate, iar în acest sens a specificat că, martorul din partea acuzării, Sorocean Maria care este vecina părții vătămate Chetrari Ecaterina, în ședința de judecată a relatat că ultima o striga să vină la ea, însă din motiv că nu avea posibilitatea să se ducă la ea a telefonat la o altă vecină Chiveri Elena. Inițial crezând că partea vătămată a căzut jos și nu se poate ridica. Din aceste declarații reiese că partea vătămată se deplasa liber din casă (acolo unde se afla inculpatul) afară.

La fel, a indicat că, există divergențe majore dintre declarațiile părții vătămate făcute la etapa urmăririi penale și declarațiile martorului Chiveri Elena, or, partea vătămată declarând că inculpatul a sărit de pe ea când Chiveri Elena a deschis ușa casei sale, însă acest martor zice că partea vătămată a ieșit în prag, fără a menționa nimic despre faptul că inculpatul se afla peste partea vătămată.

Totodată, apelantul a menifestat dezacord și cu încasarea cheltuielilor de judecată din contul inculpatului, considerând că plățile necesare pentru efectuarea acestora urmează a fi achitate din contul mijloacelor bănești ale bugetului de stat și nu din contul inculpatului, deoarece aceste expertize efectuate nu sunt prevăzute în excepția de la art. 142 alin.(2) Cod de procedură penală.

3.3. Apel suplimentar a declarat avocata Guțu Tatiana în numele inculpatului Dolganiuc Ion, prin care a solicitat casarea parțială a sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Dolganiuc Ion să fie achitat pe capătul învinuirii aduse, deoarece nu s-a constatat existența faptei prevăzute de art. art. 27, 171 alin. (1) Cod penal în acțiunile ultimului, cu numirea unei pedepse mai blânde și aplicarea art. 90¹ Cod penal pentru fapta prevăzută de art. 179 alin. (1) Cod penal.

În argumentarea apelului a adus critici modului de apreciere a probelor de către instanța de fond, făcând referire la declarațiile depuse de Dolganiuc Ion, care urmau a fi verificate de către instanța de judecată prin audierea suplimentară a părții vătămate, fapt care nu a fost realizat, mai mult decât atât, declarațiile lui Chetrari Ecaterina sunt diferite la etape diverse de audiere și se contrazic atât cu probele scrise, cât și cu declarațiile martorilor.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 august 2020, apelul avocatului Lungu Alexandru în numele inculpatului și apelul suplimentar al avocatului Guțu Tatiana în numele inculpatului, au fost respinse ca nefondate.

Apelul procurorului a fost admis, casată parțial sentința Judecătorei Sorocea, sediul Florești din 25 februarie 2020, rejudecată cauza și pronunțată o nouă hotărâre în această latură potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

Dolganiuc Ion a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin.(2) Cod penal și în baza acestei norme i-a fost aplicată o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 (doi) ani.

Conform art. 84 alin. (1) Cod penal, i-a fost stabilită lui Dolganiuc Ion o pedeapsă definitivă pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate sub formă de închisoare pe un termen de 4 ani, cu executarea acesteia în penitenciar de tip semiînchis.

În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a menționat că, vinovăția lui Dolganiuc Ion în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 179 alin. (2) și art. 27, 171 alin. (1) Cod penal este dovedită în totalitate prin declarațiile părții vătămate Chetrari Ecaterina, martorilor Chetrari Olga, Sorocean Maria, Chiveri Elena, Dolganiuc Vasile, Dolganiuc Maria, audiați în prima instanță, la fel și alte probe scrise cercetate în prima instanță și verificate de instanța de apel.

În prim plan, cu referire la vinovăția inculpatului în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin.(2) Cod penal, instanța de apel a conchis că, aceasta se confirmă prin declarațiile părții vătămate Chetrari Ecaterina, care a menționat că „(...) inculpatul a venit noaptea la ea, i-a stricat sticla de la ușă, a intrat în casă și a trântit-o jos la podea. O ținea de mâini și o trăgea de haine(...)”, la fel, prin rapoartele de expertiză cât și declarațiile martorilor făcute sub jurământ și preîntâminați de răspundere penală

care, în coroborare, indică direct la comiterea faptei prejudiciabile de către Dolganiuc Ion anume în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 179 alin.(2) Cod penal, menționând că soluția primei instanțe care a respins actul de învinuire în care inculpatul se învinuiește de aplicarea violenței nu coroborează cu soluția primei instanțe care a reținut în acțiunile lui Dolganiuc Ion acțiuni de violență comise față de Chetrari Ecaterina.

Totodată, instanța de apel a conchis că, nu pot fi admise nici argumentele apărării privind achitarea lui Dolganiuc Ion de sub învinuirea adusă în baza art. 27, 171 alin. (1) Cod penal pe motiv că declarațiile părții vătămate se contrazic la diverse etape și aceasta este o persoană de vârstă înaintată ceea ce pune la îndoială capacitatea acesteia de a recepționa realitatea, or totalitatea de probe cercetate în instanța de judecată dovedesc acțiunile comise față de Chetrari Ecaterina anume de către Dolganiuc Ion, fapt confirmat nemijlocit prin declarațiile părții vătămate și a martorilor Chiveri Elena care a menționat că „ (...) atunci când a intrat în ograda părții vătămate, lumina era stinsă. Auzea zgomote în casă și a început a striga. A ieșit partea vătămată, care era speriată, dezbrodită și smulsă la păr (...)”.

La fel, instanța de apel a respins argumentele apărării care pune la îndoială capacitatea părții vătămate de a înțelege realitatea, deoarece analizând circumstanțele cauzei, declarațiile părții vătămate coroborează în totalitate cu declarațiile martorilor și chiar cu declarațiile inculpatului. Partea vătămată, a explicat cert, consecvent și amănunt circumstanțele celor întâmplate la data de 29.09.2019 pe tot parcursul anchetei și examinării cauzei în instanța de fond, care nu pot fi puse la îndoială de instanță, cu atât mai mult că aceste declarații coroborează cu unele din cele declarate de inculpat.

Cu referire la argumentele părții apărării privind respingerea solicitării încasării cheltuielilor de judecată, instanța de apel le-a respins ca fiind nefondate, menționând că potrivit art. 227 Cod de procedură penală, cheltuieli judiciare sunt cheltuielile suportate potrivit legii pentru asigurarea bunei desfășurări a procesului penal. (2) Cheltuielile judiciare cuprind sumele: 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

5. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către avocata Guțu Tatiana în numele inculpatului Dolganiuc Ion, care în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 12) Cod de procedură penală, solicită casarea acesteia și dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel.

În susținerea celor invocate, apărătorul indică dezacordul cu aprecierea probelor de către instanțele de fond, specificând că instanța de apel s-a pronunțat insuficient asupra admisibilității sau inadmisibilității probelor administrate și cercetate, selectiv reținând conținutul unora la formarea concluziilor sale.

Subsecvent, apărarea remarcă că, instanța de apel a încălcat principiul contradictorialității și dreptului la un proces echitabil, întrucât prin decizia pronunțată nu s-a expus din care considerente demersurile apărării au fost respinse în situația în care s-a solicitat audierea suplimentară a părții vătămate, or, declarațiile acesteia sunt divergente pe tot parcursul procesului penal.

De asemenea, recurentul susține că în acțiunile inculpatului Dolganiuc Ion lipsește faptul infracțiunii prevăzute de art. 27, 171 alin. (1) Cod penal, exprimându-și totodată dezacordul în latura recalificării de către instanța de apel a acțiunilor inculpatului potrivit art. 179 alin. (2) Cod penal.

6. În conformitate cu art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privind opinia sa asupra recursului declarat de către partea apărării, solicitând respingerea acestuia ca fiind vădit neîntemeiat, cu menținerea hotărârii contestate.

7. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei și ținând cont de opinia procurorului expusă în referință, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat, or, în vederea acestei statuări se expun următoarele considerente.

Potrivit art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel, dar doar în temeiurile prevăzute de lege.

În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că este vădit neîntemeiat.

Cu referire la temeiurile de recurs indicate de către apărare, Colegiul penal subliniază că, autorul acestuia invocă prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6), 8) și 12) Cod de procedură penală, potrivit cărora hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței și nu au fost întrunite elementele infracțiunii, precum și faptei săvârșite și s-a dat o încadrare juridică greșită.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal reține că temeiurile invocate de către recurent nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, invocând în acest context următoarele.

În cererea de recurs, recurentul susține dezacordul cu aprecierea probelor de către instanța de apel, indicând că probele sunt contradictorii și nu coroborează între ele. Astfel, Colegiul penal menționează că acest argument este unul declarativ, deoarece din materialele cauzei și textul deciziei atacate rezultă că pentru pronunțarea deciziei, instanța de apel și-a motivat corect soluția bazându-se pe cumulul de probe administrat la cauza penală, examinate și cercetate în prima instanță, cercetate suplimentar și verificate în instanța de apel, apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură.

Mai mult decât atât, la acest capitol, instanța de recurs ordinar subliniază că, procedura de apreciere a probelor ține de starea de fapt a cauzei, care a fost deja statuată de către instanțele ierarhic inferioare, de competența cărora este stabilirea stării de fapt.

Instanța de recurs este în drept să intervină în soluția instanței de apel, inclusiv și s-o caseze, atunci când se constată comiterea unei erori de drept, însă va ține seama de starea de fapt deja constatată prin hotărârea judecătorească devenită definitivă.

Această concluzie se desprinde din prevederile art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, care prin temeiurile enumerate în pct. 1)-16) oferă dreptul de casare numai dacă se constată o eroare de drept. Aprecierea probelor ca temei de recurs nu se specifică în norma vizată, iar dezacordul unei părți în acest sens nu echivalează cu o eroare ce ar constitui temei de casare a unei hotărâri de condamnare sau de achitare.

Temeiuri de a pune la îndoială legalitatea și veridicitatea acestor probe și argumente nu s-au stabilit în instanța de recurs.

Prin urmare, Colegiul penal conchide că, instanța de apel s-a expus argumentat asupra motivelor relevante din apeluri și pentru a evita repetări inutile, instanța de recurs acceptă și însușește aceste argumente, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 al hotărârii sale în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art. 6§1 din CEDO, obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument, cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

Subsecvent, Colegiul penal respinge ca neîntemeiate alegațiile apărării privind obiecțiile referitoare la respingerea demersului de audiere suplimentară a părții vătămate, invocând divergențe în declarațiile acesteia la diferite etape ale procesului, or, cu referire la acest aspect instanța de apel a statuat că „(...) *partea vătămată a explicat cert, consecvent și amănunt circumstanțele celor întâmplate la data de 29.09.2019 pe tot parcursul anchetei și examinării cauzei în instanța de fond (...)*”.

Cu referire la criticile recurentului prin care se invocă că în acțiunile acestuia lipsește faptul infracțiunii prevăzute de art. 27, 171 alin. (1) Cod penal, Colegiul penal le apreciază critic, or, soluția instanței în acest sens este argumentată și corespunzătoare cumulului de probe administrate și nemijlocit verificate în condițiile art. 100 alin. (4) Cod de procedură penală și, totodată, care au fost just apreciate prin prisma art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, utilității, concludenței, veridicității și coroborării reciproce, în baza cărora s-a stabilit cu certitudine vinovăția inculpaților în cele imputate.

Așadar, Colegiul penal subliniază că toate criticile formulate de autorul cererii de recurs, au format obiect de discuție la judecarea cauzei în instanța de apel respectând prevederile art. 414 alin. (3) și 417 alin. (1) pct. 7) și 8) Cod de procedură penală, cărora instanța le-a dat o motivare clară și argumentată expusă în pct. 4.1. al prezentei decizii, soluție, care este susținută și de instanța de recurs și a cărei reluare nu se mai impune (*cauza CtEDO, Rebait și alții c. Franței, din 25.02.1995, nr. 26564/1995*).

În concluzie, Colegiul penal menționează că, nu se constată prezența erorilor de drept ce ar genera casarea deciziei atacate sub aspectele invocate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este întemeiată și corect motivată.

8. În conformitate cu prevederile art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

d e c i d e :

inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de către avocatul Guțu Tatiana în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 04 august 2020, în cauza penală privindu-l pe *Dolganiuc Ion XXXXX*, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la *16 martie 2021*.

Președinte:

Iurie Diaconu

Judecători:

Ion Guzun

Liliana Catan